

INTERVIEW Ester de Lau helpt met zoeken naar anonieme (voor)ouders

'Dan blijkt je vader ineens je vader niet te zijn'

Ester de Lau (51) is 28 jaar oud als ze ontdekt dat ze een kind is van een anonieme donor. Na jarenlang zoeken en puzzelen vindt ze in 2019 via DNA-onderzoek haar biologische vader Gerard. Nu helpt ze als 'vadervinder' anderen met de zoektocht naar hun onbekende (voor)ouders. „Het geeft rust als je weet waar je vandaan komt.”

Susanne van Velzen
s.vanvelzen@mediahuis.nl

Hilversum ■ Wat doet hij hier? Het is 2001 en Ester de Lau heeft een afspraak met haar moeder. Ze is stomverbaasd wanneer ze haar vader op de bank ziet zitten. Haar ouders zijn al jaren geleden gescheiden en het contact tussen hen is minimaal. Ester, die opgroeit als enig kind, krijgt van haar ouders een boodschap die haar wereld op zijn kop zet.

„Ze vertelden mij dat ik verwerkt was met behulp van een spermadonor. Ze zeiden: doe met deze informatie wat je wil, maar die donor ga je nooit vinden want die was anoniem. Zij hadden geen idee wie mijn biologische vader is. Dan blijkt ineens dat je vader je vader niet is.”

„Mijn vader was onvruchtbaar. Ze naar dokter Swaab (vader van de bekende hersenonderzoeker Dick Swaab, red.) geweest in Amsterdam voor een zaaddonor. Hij liet mijn ouders tekenen voor geheimhouding en gaf ze instructie om er nooit met iemand over te praten. Dat was beter volgens hem. Maar mijn ouders hebben het wel aan anderen verteld. Uiteindelijk dreigde iemand mij te informeren over het geheim. Toen moesten mijn ouders met mij in gesprek”, vertelt Ester de Lau over het moment in 2001 dat haar leven veranderde.

Je was al 28 jaar toen je hoorde dat je vader niet je biologische vader is. Was dat een grote shock voor je?

„Het was voor mij een complete verrassing. Ik spreek nu veel donorkinderen en een deel heeft altijd een niet-pluis-gevoel gehad. Die man kan mijn vader niet zijn, dachten zij. Dat heb ik nooit gehad. Hoe kan dit? In mijn hoofd ging ik meteen mijn hele jeugd af. Heb ik signalen gemist?”

Voelde je je bedonderd door je ouders?

„Ik vond het vooral verdrietig voor mijn vader dat hij onvruchtbaar was. Ik ging hem heel erg als mijn vader bevestigen, door bijvoorbeeld samen met hem naar de fotograaf te gaan. In eerste instantie wilde ik niet op zoek naar mijn biologische vader. Het kon toen ook nog niet, er waren geen laagdrempelige DNA-testen.”

Wat was het moment waarop je wilde weten wie je biologische vader is?

„Toen ik zelf kinderen kreeg realiseerde ik me ineens wat ik miste. Ik heb twee dochters. Als zo'n baby'tje in de wieg ligt, zegt iedereen op wie ze lijkt. Aan mijn kinderen zie ik dat ze een combinatie zijn van mijn man en mij. Ik miste dat perspectief. Ik kon alleen maar op mijn moeder lijken, terwijl er meer is. Vanaf dat moment wilde ik zoeken naar mijn wortels. Soms staat de loyaliteit naar de ouders bij wie je bent opgegroeid een zoektocht nog in de weg. Dat zie je vaak bij donorconceptie en adoptie. Zolang opvoeders nog leven, hou je rekening met hun gevoelens. De meeste mensen die niet weten wie hun ouders zijn worden op enig moment nieuwsgierig. Ik vind het een geruststelling dat mijn kinderen nooit op zoek hoeven.”

Waarom vind je het belangrijk om te weten wie je ouders zijn?

„Die vraag wordt mij regelmatig gesteld en dan reageer ik snibbig. Had jij liever niet geweten wie je vader is? Het is zo vanzelfsprekend. Ik sprak een psychiater die zelf een donorkind is en zij gaf aan dat het veel onrust geeft als je niet weet wie je ouders zijn. Vroeger dachten we dat het allemaal niet uitmaakt, als je een kindje maar met heel veel liefde grootbrengt dan komt het wel goed. Inmiddels weten we dat heel veel vastligt op je DNA. Sterker nog, trauma's laten sporen na op DNA. Daarom is het belangrijk om je afkomst te kennen. Het kan ook van levensbelang

zijn als je je medische geschiedenis weet te achterhalen.”

In 2004 is in Nederland een wet aangenomen waarin is vastgelegd dat je als donorkind op je zestienjarige leeftijd recht hebt op inzage in persoons identificerende gegevens. „Maar dan moet je wel weten dat je een donorkind bent. Als je twee moeders hebt ligt dat voor de hand maar heterokoppels doen vaak nog of het hun eigen kind is”, weet De Lau. „Slechts tien tot twintig procent van de donorkinderen weet dat ze van een donor zijn.”

Pas in 2016 hoort de Hilversumse van de mogelijkheid om met eigen DNA op zoek te gaan naar je biologische vader. „In een besloten Facebookgroep van donorkinderen vertelde iemand dat geadopteerde kinderen in Amerika hun familie vinden met een DNA thuisstest en een internationale DNA databank. Ik ben gaan uitvogelen hoe het werkt en gaan testen.”

Je hebt drie jaar lang gezocht naar je vader. Hoe verliep die zoektocht?

„Ik had de pech dat mijn DNA-test lage matches gaf. Ik ben met mijn DNA-gegevens gaan zoeken in openbare archieven en gaan puzzelen. Je moet tijd en geduld hebben. Dat heeft niet iedereen, ik gelukkig wel.

Van mijn matches ben ik stambomen gaan bouwen en zo vond ik uiteindelijk een stel dat rond 1800 in Amsterdam woonde en waar ik van af stam. Zij hadden acht kinderen en van ieder kind ben ik gaan zoeken naar een levende nazaat. Mijn man en kinderen hebben me niet veel gezien in die tijd. Ik zat in een stamboom van vierduizend mensen te werken. Het werd echt een obsessie voor me. In ieder stukje dat je toevoegt aan je stamboom kan je vader staan. Drie jaar en twee nekhernia's van het computeren verder ben ik hem op het spoor gekomen. Ik had ondertussen via het DNA-onderzoek al een aantal halfbroers en -zussen gevonden die van dezelfde onbekende donorvader zijn. Magisch vind ik

Ester de Lau hoorde op haar 28ste dat haar vader haar vader niet is.

FOTO STUDIO KASTERMANS/DANIELLE VAN COEVORDEN

„Magisch vind ik het om broers en zussen te hebben. Echt een cadeautje

Ester de Lau
Donorkind

„In mijn hoofd ging ik meteen mijn hele jeugd af. Heb ik signalen gemist?”

Ester de Lau
Donorkind

het om broers en zussen te hebben. Echt een cadeautje.” „Ik trof in mijn zoektocht heel veel lieve mensen die een test wilden doen. Een paar keer bleek het niet raak. Tot ik het Amsterdamse stel Martijn en Linda vond van wie zijn vader bestuurslid was geweest van de NVSH (Nederlandse Vereniging voor Seksuele Hervorming, red.). Dat was een kring waar in die tijd donoren best weleens vandaan konden komen.” „Toen ze een fotoboek openploegen wist ik het meteen. Ik zag een man die sprekend mijn halfbroer Peter

„Steeds meer mensen laten hun DNA achter in databanken’

Ester de Lau (51) uit Hilversum is donorkind en startte een jaar geleden het bedrijf Socht. Ze helpt al jaren mensen om via laagdrempelige DNA-testen hun onbekende familie, vaak de vader, te vinden. Het gaat om zowel donorkinderen als geadopteerden. Maar ook kinderen die hun (groot)ouders niet kennen omdat ze bijvoorbeeld het resultaat zijn van een slippertje kunnen bij Socht terecht. Ze noemt zichzelf een donor-

kindactivist. „In de Internationale Verklaring van de Rechten van het Kind is opgenomen dat je als kind het recht hebt om te weten wie je ouders zijn. En dat je, als het maar even kan, het recht hebt om bij ze op te groeien. Zeker voor de oudere generatie heeft de Nederlandse overheid slecht geregeld dat je mag weten wie je ouders zijn. Veel adoptiedossiers zijn vernietigd en pas in 2004 is er een wet gekomen die bepaalt dat donorkinderen als

ze zestienjarige persoonsidentificerende gegevens krijgen. Wie voor 2004 geboren is heeft pech en is aan zichzelf overgeleverd. Die mensen wil ik helpen met hun zoektocht.”

De Lau maakt gebruik van de DNA-test van Ancestry. Uit speeksel worden in Amerika de DNA-gegevens gehaald. Na zes tot acht weken ontvangen inzenders de uitslag en kun je in internationale databanken gaan zoeken naar

matches. „Steeds meer mensen laten hun DNA achter in deze databanken. Zo wordt de kans op matches snel groter.” Sinds 2016 is De Lau bestuurslid van de Stichting Donorkind. Samen met Eefje Habets maakt ze sinds 2021 de donorkindpodcast 'De Kwak Kwakt'. Met de serie willen ze het taboe rondom donorconceptie doorbreken en de stem van de mensen die zo verwerkt zijn, laten horen. Meer informatie: Socht.nl.

was. Ik heb een foto gemaakt en in de appgroep met mijn broers en zussen gezet. Hun reactie zei alles: je hebt hem gevonden. Martijn heeft een DNA-test gedaan en twee weken later was het duidelijk. Na drie jaar zoeken vond ik begin oktober 2019 Gerard. Mijn vader. Geboren in 1928 en ambtenaar bij de gemeente Amsterdam.”

En dan blijkt je vader al dertig jaar geleden overleden te zijn. Hoe moeilijk is dat?

„Dat maakt het extra complex. Je moet rouwen om iemand die je

helemaal niet kent. Hoe doe je dat? Een ontmoeting was wel de kers op de taart geweest. Ik had graag willen weten waarom hij donor is geweest. Hij heeft vijftien jaar gedoneerd, best lang. Ik heb nu twaalf halfbroers en -zussen van wie twee zijn wettrige zonen zijn. Zij wisten niet dat Gerard donor was. Ze zijn nu met dertien maar misschien zijn we wel met zestig of honderd.”

Neem je het Gerard kwalijk dat hij voor jou altijd een anonieme vader is gebleven?

„Hij heeft daar niet voor gekozen, dat was een keuze van de artsen. Er was geen enkele regelgeving, veel ging stiekem. Dokter Swaab die mij verwekt heeft is nog bijna uit de beroepsvereniging van gynaecologen gegooid omdat hij dit deed. Christelijke artsen waren tegen donorconceptie. Het was een andere tijd.”

De zoektocht naar je vader noem je voor jou altijd een anonieme vader is gebleven?

„Ik had heel ambitieuze ouders die

dachten dat ik een briljante student was die alles kon worden wat ze wilde. De lat lag voor mijn gevoel altijd heel hoog. Ik heb de universiteit geprobeerd, maar ben hbo gaan doen. Ik kom uit een VVD-nest maar heb andere ideeën. Waar komt dat vandaan? Nu ik weet wie mijn vader is, snap ik het. Of ik qua karakter op hem lijkt, weet ik niet. Ik voel me omarmd door mijn gevonden familieleden. Van Martijn heb ik een oude kast uit het kantoor van Gerard gekregen en ik heb zijn boodschappen-tas. Dat voelt fijn.”